

Volgens art. 15 der Statuten werd door den Voorzitter Prof. W. F. R. Suringar, het volgende Verslag over het Vereenigingsjaar 1895/96 uitgebracht:

M. H.

In den loop van het thans afgesloten Vereenigingsjaar verloren wij door den dood een van onze corresponderende leden,

nl. Dr. A u g. K a n i t z, hoogleeraar te Klausenburg en ontviel ons bovendien een der meest getrouwe medewerkers aan onze Flora, R u t g e r B o n d a m. Eens behoord hebbende tot de oudste leden der Vereeniging, was hij aan deze in de laatste jaren niet meer door het lidmaatschap verbonden. Onze vergaderingen woonde hij niet meer bij; maar geene zomer-vergadering had plaats waarin niet zijn naam genoemd werd als inzender van planten, door hem verzameld. Eerst te Kampen, daarna te Harderwijk en Amersfoort, eindelijk te 's Gravenhage woonachtig, bestudeerde hij daar ijverig de Flora; menige belangrijke ontdekking hebben wij aan hem te danken; en zoowel de door hem ingezonden lijsten in het Ned. Kruidkundig Archief als de voorwerpen in ons herbarium zullen hem steeds bij ons in erkentelijke kerinnering doen blijven. Hij overleed den 7^{den} dezer maand op den leeftijd van ruim 79 jaar; maar ook nog van dit laatste hooge levensjaar hebben wij in dit verslag uitkomsten te vermelden, deels van eigen nasporingen, deels van die door jongelieden, welke hij tot zoodanige werkzaamheid opwekte en daarbij behulpzaam was.

In het bestuur had verandering plaats doordien Dr. J. G. B o e r l a g e, onder-directeur aan 's Rijks Herbarium en conservator van het Herbarium der Vereeniging, de eervolle benoeming aannam van onder-directeur aan 's lands Plantentuin te Buitenzorg op Java, en daarheen in het voorjaar vertrok. Ofschoon ons, voor hem, verheugende in zijne promotie, zagen wij hem met leedwezen vertrekken. Zijne onvermoeide werkzaamheid en groote hulpvaardigheid verwierven hem veler achting en vriendschap. Uit het oog, zal hij evenwel niet uit het hart verdwenen zijn. In zijne plaats werd op de wintervergadering van onze Vereeniging de Heer L. V u y c k benoemd, ijverig deelnemer aan onze werkzaamheden, en die zich bereid betoonde, de zorg voor ons Herbarium en voor onze boekerij op zich te nemen. Wij mogen ons daarmede alleszins geluk wenschen. De Heer V u y c k heeft terstond het een en ander onderhanden genomen, dat door Dr. B o e r l a g e,

bij zijne overige drukke werkzaamheden, niet kon worden afgedaan. Bovendien valt er steeds veel nieuws te insereeren en in orde te brengen. Ook het dit jaar ingezondene, weer overvloedige materiaal, werd door den Heer Vuyck reeds vooraf zoodanig geordend en nagezien, dat de arbeid van het door mij uit te brengen verslag daardoor in niet geringe mate werd vergemakkelijkt. Hij heeft daardoor aanspraak op mijn dank in het bijzonder, maar zeker ook op dien van de leden der Vereeniging in haar geheel.

Inzendingen werden ontvangen van de Heeren Abeleven, Bondam, Mej. Destrée, de Heeren Garjeanne, Goedhart, Greshoff, de Haas, Hunger, Kok Ankersmit, Lako, Mej. Ogterop, de Heeren Posthumus, Ritsema, Sanders, Schipper, Vuyck en mij zelven, terwijl bovendien de na de vorige zomervergadering van 22—26 Aug. in de omstreken van Hengelo verzamelde planten te vermelden zijn.

Hieruit valt het volgende aan te teekenen:

Van den Heer Abeleven: *Erysimum strictum* Fl. Wett., uit den Ooischen Waard te Nijmegen.

Van den Heer Bondam, *Potentilla supina* L., een enkel exemplaar, vroeger (1850) door hem aan den IJsel-oever bij Kampen verzameld; verder, door den Heer Barger medegedeeld, uit de omstreken van den Haag:

Corydalis claviculata D.C., Haagsche bosch;

Farsetia incana R. Br., Witte brug bij den Haag;

Monotropa Hypopitys L., Scheveningsche boschjes;

Valerianella carinata Lois., Scheveningen;

Scirpus pauciflorus Lightf. en

Carex praecox Jacquin, beide van den Hoek van Holland.

Van Mej. Destrée:

Monotropa Hypopitys L. en

Carum Bulbocastanum Koch., onder Wassenaar;

Aristolochia Clematitis L., onder Noordwijk;

Fritillaria Meleagris L., bij Loosduinen;
en, van meer toevalligen aard:

Lychnis Coronaria Lam. en

Lathyrus sylvestris L., in het duin tusschen Piet-
gijzen brug en Noordwijk;

Ranunculus arvensis L. en

Hyoscyamus niger L., beide te Scheveningen.

Onder de planten, door den Heer Garjeanne om Amers-
foort enz. verzameld, vermeld ik:

Lepidium perfoliatum L.,

Erysimum repandum L.,

Erysimum orientale R. Br.,

Alchemilla vulgaris L.,

Valerianella dentata Poll. en

Aristolochia Clematitis L., bij Amersfoort;

Vicia pannonica Jacq.,

Lathyrus Aphaca L. en

Leonurus Cardiaca L., langs de Eem,

en, op uitgebaggerden grond uit de Eem, de vroeger ook
op veenachtigen bodem bij Nijkerk gevondene Chileensche
Portulacee, waarop wij nog nader hebben terug te komen,

**Calendrina compressa Schrad.* en

Cicer arietinum L.

De inzendingen van den Heer Goethart geschieden
gezamenlijk, eensdeels met den Heer Vuyck, als uitkomsten
van eene excursie naar de Peel, door hen beiden ondernomen
en waaruit te vermelden:

Mercurialis annua L.,

Plantago Coronopus L.,

Leontodon hispidus L. en

Leersia oryzoides Sw., van Boxmeer;

Sedum reflexum L.,

Mentha rotundifolia L. en

Nepeta Cataria L., van de ruïne Montfort;

Vicia villosa Roth,

Nepeta Cataria L., var. *citriodora Dum.*, van Weert;

Vaccinium Oxycoccoos L.,

Pilularia globulifera L.,

Malaxis paludosa Sw.,

Andromeda polifolia L., van Nederweert;

Lobelia Dortmanna L.,

Carex filiformis L., van het Zwartewater;

Brachypodium sylvaticum R. S.,

Cladium Mariscus R. Br. van Susteren;

anderendeels met de Heeren Vuyck, Greshoff en Hunger, met wie gezamenlijk van 22—26 Mei de eilanden Terschelling, Vlieland en Ameland werden bezocht.

Uit het vele valt meer inzonderheid te noemen:

Cochlearia danica L. van alle drie eilanden, met de opmerking, dat geene andere soort van *Cochlearia* gevonden werd;

Batrachium salinum Sur., eveneens op de drie, gelijk ook:

Scirpus rufus Schrad.,

• *pauciflorus Lightf.*,

Nardus stricta L.,

Leonurus Cardiaca L.;

Anthriscus vulgaris P., op Ameland en Terschelling;

Botrychium Lunaria Sw., op Vlieland en Terschelling;

Ophioglossum vulgatum L., op Vlieland en Ameland;

Pedicularis palustris L. en

Juncus balticus W. op Vlieland;

Tussilago Farfara L.,

Samolus Valerandi L.,

Montia minor Gm.,

Cirsium anglicum Lam.,

Centaurea Calcitrapa L. en

Hyoscyamus niger L., op Ameland, de beide laatste zeer algemeen;

Myosurus minimus L.,
Erodium pimpinellifolium DC.,
Stellaria uliginosa Murr.,
Viola palustris L.,
Menyanthes trifoliata L.,
Empetrum nigrum L.,
Taraxacum officinale Wigg. var. *taraxacoides Koch.*,

Endymion nutans Dum. en

Scirpus rufus Schrad. var. *bifolius*, op Terschelling.

Deze excursie leverde eene zeer gewenschte bijdrage tot vermeerdering onzer kennis van de Flora der Noordelijke eilanden.

De door ons medelid E. J. M. de Haas S. J., ingezonden planten, waren deels door hem en door zijne collega's P. van Kujck, J. Jorna en H. Verhoeven S. J., bij Oudenbosch, Culemborg en Maastricht ingezameld.

Vermelding verdienen o. a.:

Batrachium hederaceum L.,
Cicendia filiformis L.,
Lysimachia thyrsoflora L.,
Cirsium anglicum L.,
Heleocharis acicularis R. Br.,
Eriophorum vaginatum L., als moerasplanten van Oudenbosch;
Lepidium ruderale L.,
Farsetia incana R. B.,
Sisymbrium pannonicum L.,
Silene dichotoma Ehrh.,
Claytonia perfoliata Don.,
Plantago arenaria W. K.,
Achillea nobilis L.,
Aster brumalis N. E.,
Centaurea diffusa Lam.,
Ambrosia artemisiaefolia W., ook in den omtrek van Oudenbosch aangetroffen;

Silene inflata Sm. en

Bromus erectus Huds. op zandgrond bij Culemborg, en eindelijk eene nieuwe indringster, uit Zuid-Siberië, reeds op verschillende plaatsen in Duitschland verwilderd waargenomen, en sedert een aantal jaren ook bij Culemborg nl.:

**Impatiens parviflora* DC., waarop wij nog nader hebben terug te komen.

Uit Maastricht werden van den St. Pietersberg nieuwe volledige exemplaren gezonden van:

Potentilla recta L.,

die de kenmerken van deze soort, in vroegere exemplaren enigszins onzeker, thans duidelijk vertoonen.

Ons steeds ijverig medelid H. J. Kok Ankersmit completeerde vroegere inzendingen door bloem- en vrucht dragende exemplaren van:

Batrachium heterophyllum Wigg. met lange ondergedokene en enkele drijvende bladen uit de Lokhorster beek bij Amersfoort, en jonge planten met de lagere bladen van de nog steeds twijfelachtige *Crucifeer*, door hem reeds vroeger aan het Pothoofd bij Deventer verzameld, voorts:

Lychnis Flos cuculi L. floribus plenis, in ons herbarium vertegenwoordigd door voorwerpen, in 1836 door Molkenboer op Groot Bentveld verzameld, thans van veenkampen op 't Loo aangebracht;

Monotropa Hypopitys L. α . *glabra* en

Brachypodium pinnatum R. S., van het landgoed de Hassink te Epse, gemeente Gorsel;

Cardamine amara L. onder hakhout;

Chrysosplenium oppositifolium L. langs een beekje door den Heer Rieter verzameld onder Venlo; door denzelfde:

Equisetum sylvaticum L. en

Lysimachia punctata L. eveneens bij Venlo, de laatste in het Bulterveen;

Trientalis europaea L. te Beekbergen in het Spelderholt;

Geranium rotundifolium L. als opslag in den tuin Marocco te Apeldoorn;

Helichrysum arenarium DC. langs den straatweg bij Karelshaven;

**Euphorbia virgata* W. & K., waarover nader, te Deventer bij de Sporttent.

Van het Pothoofd te Deventer:

Tragopogon pratensis L. var. *tortilis* Meyer met gedraaide bladen, in het Herbarium aanwezig van Amsterdam;

Carduus nutans L., ook aldaar vroeger verzameld door den Heer Kobus;

**Anthemis Triumfetti* Allioni, eene nieuwe ingevoerde, waarop nog nader is terug te komen.

De Heer D. Lako zond eene groote verzameling planten uit Overijssel, Friesland, Gelderland en Zeeland, en bovendien, voor het vergelijkingsherbarium, een aantal planten, door den Heer J. E. Lardière en anderen om Lyon verzameld. Van de eersten mogen worden vermeld:

- Carex pilulifera* L. uit Gaasterland;
- Carex pallescens* L. van Olst;
- Juncus tenuis* W. van Raalte;
- Peucedanum Chabraei* Rehb. en
- Cynodon Dactylon* P. aan den IJseldijk bij Zwolle;
- Holosteum umbellatum* L.,
- Lemna arrhiza* L. van Zwolle;
- Lathyrus palustris* L.,
- Cineraria palustris* L.,
- Cirsium anglicum* Lam.,
- Sonchus palustris* L. en
- Hordeum secalinum* Schreb. van Vollenhove;
- Bromus secalinus* L. *mutica et aristata*,
- Arrhenatherum elatius* M. K. var. *biaristata* van Zwolle;
- eene *Centaurea* van Raalte, die van den gewonen type

van *C. Jacea L.* afwijkt en misschien tot *C. decipiens Thuill.* moet worden gebracht,

eindelijk, van het terrein der Meelfabriek te Middelburg, eenige, deels aldaar ingevoerde planten, als:

Sisymbrium pannonicum Jacq.,

Farsetia incana R. Br.,

Malva borealis Wallm.,

een vorm van *Chenopodium album L.*, naderend tot *opulifolium Schrad.*,

Cirsium arvense Scop. var. *setosum*

en een nieuw ingevoerde:

**Bromus unioloides Willd.*

Ook Mej. A. Ogterop verzamelde planten van ditzelfde terrein, waarbij:

Sisymbrium Loeselii L.,

Melilotus parviflora Desf. dezelfde die destijds door den Heer de Bruijn bij den Haag werd verzameld,

Anagallis coerulea Schreb.,

Sideritis montana L.;

en aan den Segeersingel aldaar:

Amarantus retroflexus L.,

Vicia villosa Roth.,

Panicum miliaceum L.

Verder, op natuurlijke groeiplaats:

Anemone ranunculoides L.,

Arum maculatum L.,

Taraxacum officinale Wigg. var. *taraxacoides*

Koch;

Samolus Valerandi L., bij Middelburg;

Impatiens Noli tangere L., bij Middachten;

Pyrola minor L. en

Trientalis europaea L., op Beekhuizen bij Velp;

voorts:

Diploxaxis muralis D.C., te Waalsdorp;

Stenactis bellidiflora Al. Br., aan den IJssel bij de Steeg.

Van de planten door den Heer L. Posthumus ingezonden, vermeld ik:

Viola stagnina *Kit.* bij Sliedrecht, in welke buurt ze vroeger door den Heer Vuyck verzameld werd;

Alchemilla arvensis *Scop.* van Sliedrecht;

Silaus pratensis *Bess.* van Dordrecht;

Scirpus setaceus *L.* van het Stationsterrein aldaar;

Euphorbia palustris *L.* van Willemsdorp;

*Mimulus luteus *L.* aan den havenmuur te Dordrecht, eene nieuwe aankomeling en als zoodanig aanwinst voor onze Flora.

De heer C. Ritsema verzamelde aan den Haagschen straatweg onder Wassenaar:

Farsetia incana *R. Br.*

De Heer H. H. Sanders, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te Enkhuizen, die zich sedert eenige jaren met de studie der inlandsche Flora bezighoudt, zond voor het Herbarium een aantal planten uit den omtrek van zijne woonplaats en uit de provincie Groningen.

Van Enkhuizen werden o. a. ingezonden:

Batrachium divaricatum *Schrk.*,

„ *trichophyllum* *Chaix.*,

„ *salinum* *Sur. b. confusum* *Godr.*,

Ranunculus arvensis *L.*,

Erucastrum Pollichii *Sch. et Sp.*,

Diplotaxis muralis *DC.*,

Sisymbrium pannonicum *Jacq.*,

Medicago maculata *W.*,

Anthyllis vulneraria *L.*,

Lithospermum officinale *L.*,

Pulmonaria officinalis *L.*,

Veronica Buxbaumii, *Ten.*,

Hyoscyamus niger *L.*,

Plantago maritima *L.*,

Torilis nodosa *Gärtn.*,

Ned. Kruidk. Archief. 3e Serie. I. 2e Stuk.

Halimus portulacoides Wallr.,

„ *pedunculatus* Wallr.,

Triglochin maritimum L.,

Hordeum secalinum Schreb.,

„ *maritimum* With.,

Cineraria palustris L.,

vertegenwoordigers van zeelei-, zand- en moerasvegetatie, en
aangevoerde planten langs den Spoordijk en elders waargenomen.

Van het zuiden der provincie Groningen en aangrenzend
deel van Drenthe, zand- en veenstreken:

Arnica montana L. bij Nietop;

Utricularia vulgaris L. bij de Leek;

Stellaria uliginosa Murr. bij Nietop, enz.

voorts *Malva moschata* L. bij Ter Heil.

De Heer Schipper te Winschoten zond afwijkende vor-
men van:

Ranunculus repens L. met bijzonder kleine bloem-
bladen,

Raphanus Raphanistrum L. met fasciatie,

Linaria vulgaris Mill. in een dorenhag gegroeid en
van zeer aanmerkelijke hoogte;

en, een bewijs dat deze aangevoerde plant zich in ons land
hoe langer des te meer uitbreidt:

Sisymbrium pannonicum Jacq. uit de buurt zijner
woonplaats.

Van inzamelingen van den Heer V u y c k, gemeenschappelijk
met andere leden der Vereeniging, werd reeds melding gemaakt.

Er blijven nog te vermelden: in de eerste plaats planten
door hem verzameld op een tochtje naar de duinen tusschen
Bergen en Schoorl, van waar te vermelden:

Batrachium salinum Sur. b. *confusum*, Godr.
bij Bergen;

Vaccinium Myrtillus L. bij Bergen;

Genista anglica L. tusschen Bergen en Schoorl;

Erica Tetralyx L.,

Myrica Gale L. en

Tussilago Farfara L. van dezelfde streek, de laatste in duinpannen, doch vermoedelijk met ondergrond van klei; de vier voorafgaande aan heidestrecken herinnerend.

Vervolgens vond de Heer Vuyck te Overschie:

Sisymbrium pannonicum Jacq.;

en op de Stadsmeestvaalt te Schiedam een opslag van allerlei planten, waaronder zelfs jonge planten van den dadel, *Phoenix dactylifera L.*, daarbij:

Sisymbrium Columnae L.,

Agrostemma Githago L.,

Leonurus Cardiaca L.,

Lamium amplexicaule L. in den kleistogamen vorm,

Kochia scoparia Schrad.;

en een nieuwe aangevoerde:

**Bromus unioloides Willd.*

Aan het huis „te Rivier” bij Schiedam:

Sisymbrium Loeselii L.,

Anthemis ruthenica M. B.

Nog eene belangrijke bron van aangevoerde planten leverde de *Villa Erica* van den Heer Dros te Bennekom, alwaar, uit kippenvoer, verschillende planten waren opgeslagen, die zich ten deele als lastig onkruid in groote mate hebben vermenigvuldigd. In de door den Heer Dros hem toegezonden planten herkende de Heer Vuyck:

Xanthium spinosum L. en twee nieuwe indringsters:

**Solanum rostratum Duval* en

**Artemisia Tournefortiana Rehb.*

Van de van vroeger bekende groeiplaatsen verzamelde hij *Rosa rubiginosa spinosissima Crep. en Oud.*, nl. achter Elswoud, en

Scutellaria Columnae W. achter Groot-Zomerzorg; voorts

Sedum Boloniense Lois, langs de spoorbaan bij Overveen;

Brachypodium sylvaticum R. S., op Kronestein onder Voorschoten;

**Eragrostis abyssinica* Link, aan den Haagschen straatweg onder Wassenaar.

Eindelijk, bij het nazien van de Malvacëen in ons Herbarium, ontdekte hij onder de voorwerpen, die door de verzamelaars als *Malva vulgaris* Fr. waren gedetermineerd, twee vreemde, daarop gelijkende, nl.:

*Malva nicaeëncis All. in het Herb. van Halla aanwezig, als opgeslagen tusschen gerst uit Turkije, en

*Malva parviflora L., eveneens uit den Levant, destijds door den Heer R. E. de Haan te Winterswijk verzameld en als *M. vulgaris* Fr. ingezonden.

Eene excursie, gezamenlijk door den Heer Vuyck en mij, in de omstreken van Breda ondernomen, leverde eenige groeiplaatsen op, waarvan ik noem:

Sisymbrium Columnae L. bij het Ploegske;

Oenothera muricata L. Ginneken;

Alchemilla vulgaris L. op een weiland onder Ulvenhout;

Juncus filiformis L. Ulvenhout.

Zelf deelde ik aan het Herbarium der Vereeniging mede, tot vergelijking:

**Eragrostis abyssinica* Lk. en

**Bromus unioloides* Willd. tusschen andere siergrassen opgegroeid in den tuin van Endegeest, en

*Telekia speciosa Baumg., verwilderd voorkomend in den Hortus en ook op Endegeest. Voorts:

*Orchis picta Lois., afkomstig uit een weiland onder Valkenburg (Z.-H.) en daar gevonden tusschen talrijke exemplaren van *O. latifolia* L. en *O. Morio* L.

Voorts voorwerpen van *Batrachium*, waarover nader.

Ik vermeld hier tevens:

**Anthemis austriaca* Jacq., reeds in Juni 1878 door mij, met andere Oostenrijksche planten, op een braakliggend

bouvveldje in de duinen bij Overveen verzameld, en toen aan het Herbarium medegedeeld, maar waarvop door een of ander toeval toen geen melding gemaakt is in het Verslag.

Van een twaalfstal excursies, met studenten der Leidsche Hoogeschool ondernomen, werden, als gewoonlijk, die planten, welke om groeiplaats of anderszins voor ons Herbarium van eenig belang schenen, daarvoor bestemd. Ik vermeld daarvan:

Ranunculus auricomus L. tusschen het gras op Keukenhof bij Lisse;

Batrachium heterophyllum Wigg. met de varieteit *penicillatum* uit het Ulvenhoutsche bosch en beekjes die zich in de Merk ontlasten;

Batrachium hederaceum L. tusschen Bavel en Ulvenhout;

Scrophularia vernalis L., Scheveningsche boschjes;

Saxifraga granulata L.,

Phyteuma spicatum L.,

Stellaria uliginosa Murr., in het Ulvenhoutsche bosch;

Calluna vulgaris Salisb.,

Galium saxatile L. op de wallen van Naarden;

Vaccinium Oxycoccos L.,

Andromeda polifolia, L.,

Ulex europaeus L., Leersumerveld bij Maarsbergen.

Carex Hornschuchiana Hopp.,

Cochlearia officinalis L., dijk bij Muiden;

Sonchus palustris L., rietoevers bij Muiden;

Euphorbia Cyparissias L., Muiderberg;

Hordeum secalinum Schreb.,

Alopecurus geniculatus L. var. *bulbosus*, tusschen Muiden en Naarden.;

Phleum pratense L. var. *bulbosum* bij Monster;

Lathyrus tuberosus L.

Euphorbia exigua L., tusschen Poeldijk en Monster;

Sisymbrium pannonicum Jacq. te IJmuiden;

Diploxaxis muralis D.C. Hoek van Holland;

Erucastrum Pollichii *S. et S.*
Chrysanthemum segetum *L.* Maassluis.
 en op het eiland Rozenburg:
Alyssum calycinum *L.*,
Lepidium Draba *L.*,
Erodium pimpinellifolium *D.C.*,
Lolium multiflorum *Lmk.*,
Hordeum maritimum *With.*

Een rijken oogst leverden de excursies na de feestvergadering der Vereeniging te Hengelo van 22—26 Aug. ondernomen. Achtereenvolgens verschillende deelen van den omtrek onderzoekend, waarbij het gezelschap zich niet zelden in verschillende richtingen verdeelde, werden van heuvel- en boschstreken, van zandbodem, heide, veen en beekoovers talrijke planten verzameld; ik bepaal mij tot de herinnering aan enkele, daar de volledige lijst der verzamelde en aangeteekende soorten, als naar gewoonte, afzonderlijk als bijlage van het verslag dezer vergadering zal worden gegeven:

Van *Batrachiums*: *B. heterophyllum* *Wigg.*
 en *B. hederaceum* *L.* bij Haaksbergen;
Aquilegia vulgaris *L.* weg bij de Poppe;
Fumaria media *Lois.* bij Hengelo;
Impatiens Nolitangere *L.* bij Oldenzaal;
Hypericum pulchrum *L.* op den Tankenberg;
Mentha rotundifolia *L.*, de Lutte.
       sativa *L.* aan den Dinkel;
Cicendia filiformis *Rchb.* Hengelo en Haaksbergen;
Dianthus deltoides *L.* bij de Poppe;
Arnica montana *L.* en
Hieracium Auricula *L.* op den Peltenberg;
Ambrosia artemisiaefolia *Willd.* bij de Lutte,
 tusschen Amerikaansche klaver;
Lysimachia nemorum *L.* bij de Lutte;
       thyrsiflora *L.* bij de Poppe;

Pinguicula vulgaris L. overal op vochtige weide;
Isnardia palustris L.
Myriophyllum verticillatum L. beek bij Borne;
Juncus filiformis L. bij de Dinkel onder Lonneker;
Juncus capitatus Weig. op afgeplagde vochtige heide
 bij de Lutte;

Juncus tenuis W. te Hasselo;

Leersia oryzoides Sw., met goed ontwikkelde bloem-
 pluim langs een beek bij Lonneker;

Anthoxanthum Puelii Lecoq. et Lamotte bij Haaks-
 bergen;

Cyperus flavescens L. en

„ *fuscus* L. tusschen Lutte en Poppe;

Scirpus compressus P. Hasseloo, Borne;

Pilularia globulifera L. bij de Lutte.

Op een avondbezoek aan Carlshaven werd, op aanwijzing van
 ons medelid Kok Ankersmit, die de plant reeds vroeger
 aldaar had verzameld, met lantarenlicht gezocht en gevonden:

Helichrysum arenarium DC.

Wanneer wij de dit jaar verkregen uitkomsten kortelijk
 samenvatten, zien wij, dat zij vooreerst hebben gestrekt tot
 vermeerdering van onze kennis van de verspreiding der flora
 over ons vaderland, vervolgens dat van de ingevoerde planten
 sommige, b.v. de *Sisymbrium pannonicum* Jacq.,
S. Loeselii L. en *S. Columnae* L. zoo algemeen ver-
 spreid zijn, dat zij, evenals in vroeger tijden ingevoerde soorten,
 tot de standvastige bevolking van Nederland gaan behooren;
 eindelijk, dat de verkeerswegen, het invoeren van vreemd
 zaai-zaad, kortom de onwillekeurige invloed van den mensch
 het aantal indringelingen steeds blijft vermeerderen. Op het
 Pothoofd bij Deventer, een tijdlang de groote bron van zulke
 nieuwigheden, zijn onderscheidene andere lokaliteiten gevolgd;
 en de vermeerdering der aldus, zij het ook als tijdelijke ver-
 schijnselen, optredende soorten, deels uit den Levant, deels
 uit Amerika, bedraagt dit jaar alleen over het dozijn.

Ook de kennis van afzonderlijke soorten of geslachten werd vermeerderd.

Thans moge de afzonderlijke beschouwing der nieuwe soorten, welke in het voorafgaande slechts genoemd, niet beschreven zijn, volgen, met eenige opmerkingen omtrent andere, reeds van vroeger bekende, waartoe de onderzoekingen van het afgelopen Vereenigingsjaar aanleiding geven.

Batrachium. De onderstelling, dat *B. trichophyllum Chaix* bij ons hoofdzakelijk op alluviaal, *B. heterophyllum Wigg.* daarentegen op diluviaal terrein voorkomt, vindt voortdurend bevestiging. Omtrent den vorm met lange slappe ondergedoken bladen, in stroomend water, soms geheel van drijvende bladen verstoken, en dan zeer op *B. fluitans Lam.* gelijkend, is nadere kennis verkregen door goede, complete exemplaren, door den Heer K o k A n k e r s m i t in de Lokhorster beek bij Amersfoort verzameld, en door voorwerpen, welke op mijne excursies met studenten in het Ulvenhoutsche bosch en de beekjes, welke tusschen dit terrein en het Ginneken voorkomen en tot het stroomgebied der Merk behooren, medegenomen en ook door mij op Rhijngeest gekweekt werden.

Van eerstgenoemde waren de bladen en bloemstelen het langst, resp. tot 9 en 8 cM. Bloeiende exemplaren kwamen voor met enkel ondergedoken, en ook met drijvende bladen van den truncaten vorm.

Van laatstgenoemde zijn de ondergedoken bladen wat korter (tot 8 cM.) maar evenzeer met fijne, zeer slappe slippen. Ook hier werden bloeiende exemplaren verzameld, deels met enkel ondergedoken, deels met drijvende truncate bladen. Maar tevens werd opgemerkt, dat deze, in het sterk stroomend beekwater nabij 't Ginneken, afgebroken takken bleken te zijn, die zich op plaatsen, waar de stroom iets minder sterk was, hadden vastgehecht. Langs de oevers kwam ook de terrestrische vorm, hier en daar bloeiend, voor. In het Ulvenhoutsche bosch zelf, waar de beweging in het water gering was, vonden wij den

gewonen vorm van *Batrachium heterophyllum* met ondergedoken bladen van gewone lengte en slapte en talrijke drijvende bladen.

Aan voorwerpen uit het stroomend beekje, welke ik in kuipen kweekte uit exemplaren, die Mej. C. P o p t a het vorig jaar voor mij verzameld had, en die overwinterd waren, bleven de ondergedoken bladen even lang en fijn; drijvende bladen kwamen in het geheel niet voor den dag; daarentegen was een zeer sterke neiging tot terrestrischen overgang. Telkens vormden de takken aan hun uiteinde even boven het water uitstekende bladen van den terrestrischen vorm, die ook telkens weder onder water werden getrokken. Op dit oogenblik, nu een der kuipen geheel volgegroeid is, en de uit het water oprijzende takjes zich staande kunnen houden, is de vorming van terrestrische bladen sterk toegenomen en heeft zich aan een der kuipranden eene dichte zode van dezen vorm ontwikkeld. Gebloed hebben de gekweekte exemplaren nog niet.

De ondergedoken bladen blijven hier steeds hetzelfde karakter als in het snel stroomend water behouden.

Malva nicaeënsis All. Tusschen gerst uit Turkije opgeslagen en als *M. rotundifolia* L. bewaard in het Herb. van Hall. Deze is ook opgegeven als opslag in weiland bemest met sumac, afkomstig van de fabriek Marokko te Apeldoorn (Kruidk. Archief 2e Ser. III p. 211). Zij komt voor in Zuid-Europa en den Levant en behoort, met *M. vulgaris* Fr. en *M. borealis* Wallm. van onze Flora tot de kleinbloemigen met aan den voet baardige bloembladen. De bladen hebben bijna denzelfden vorm als deze; de bloembladen zijn tweemaal zoo groot als de kelk. Van beide onderscheidt zij zich dadelijk door de veel breeder blaadjes van den bijkelk, die hier langwerpig van vorm zijn, niet lijnvormig als bij *M. vulgaris* Fr. of lijnlancetvormig als bij *M. borealis* Wallm. De om de vrucht vergroote kelkslippen zijn driehoekig, de kale of behaarde vruchtjes netvormig gerimpeld met vlakken rug en scherpen gaven rand.

Malva parviflora L. door den Heer R. E. de Haan bij Winterswijk als *M. vulgaris* Fr. verzameld. Eveneens uit Zuid-Europa en den Levant afkomstig, is zij ook om Kopenhagen uit tuinen verwilderd waargenomen. Deze soort behoort tot de kleinbloemigen met niet baardige bloembladen, heeft zeer smalle lijnvormige bijkelkblaadjes, een sterk aangegroeiden vruchtkelk met korte stompe gepunte lobben, bloembladen slechts weinig grooter dan de kelk, behaarde kale netvormig dwars gerimpelde vruchtjes met verheven getanden rand.

Malva ambigua Guss. van het gebied der Middellandsche Zee vermeld ik hier meteen bij de overige vreemde *Malva*'s, ofschoon daarvan geen exemplaar in het Herbarium aanwezig is, en zij reeds opgegeven werd in de lijst van ons medelid K o k A n k e r s m i t (Kruidk. Archief 2 Ser. III p. 211) als op klaverland te Apeldoorn in 1877 opgeslagen, en ook in het Verslag (ib. p. 223) vermeld, doch zonder opgaaf van kenmerken.

Zij komt het naast bij *M. sylvestris* L., maar onderscheidt zich daarvan door kleiner bloemen, twee of drie bijeen in de bladoksels, op fijne bloemsteelen, die met de kleinere bladen gelijk komen of daarboven uitsteken, door den kleinere tegen de vrucht aangesloten kelk, door korte sterharen, die de plant bedekken enz. Zij is 1-jarig.

Eindelijk :

Malva althaeoides Cav., eveneens Zuid-Europeesch, in 1877 op klaverland te Apeldoorn opgeschoten en in de aangehaalde lijst vermeld, bovendien vandaar in het Herbarium aanwezig, heeft alleenstaande bloemen, gelijk *M. Alcea* L. en *M. moschata* L. zeer smalle lijnvormige bijkelkblaadjes, een sterk netvormig geaderden kelk met smal lancetvormige aangespitste slippen, afgeknotte bloembladen even lang als de kelk, kale kluisjes met vlakken rug en hoekigen rand, bladen nu eens bijna gaaf en slechts gekarteld, dan eens meer of min diep gelobd, de hoogere doorgaans 5-deelig met lang-

werpige of lancetvormige getande slippen. De plant is 1-jarig en door wijd uitstaande stijve haren ruig.

Impatiens parviflora DC. Deze plant uit Zuid-Siberië afkomstig, en op vele plaatsen in Duitschland verwilderd, thans door den Heer de Haas S. J. uit Culemborg ingezonden, bestaat daar, volgens zijne aantekening, reeds minstens 15 jaren, in verwilderden toestand, onder struiken langs een binnengracht. Niettegenstaande een groot getal telkens werd uitgeroeid, slaat zij telkens uit zaad weder op.

De soort onderscheidt zich van *I. Nolitangere L.* door zeer kleine bloemen met een rechte spoor, en gezaagde, niet getande bladen.

Trifolium agrarium L., thans door den Heer Kok Ankersmit van het sportterrein te Deventer ingezonden, is reeds in den *Prodromus* voor Limburg opgegeven op grond van een exemplaar in het Herbarium van den Heer Franquinet; in het Herbarium der Vereeniging was zij nog niet vertegenwoordigd. Zij komt ook in België voor. Zij onderscheidt zich van *T. procumbens L.*, waarop de bloemhoofdjes gelijken. door den opgerichtten stevigen stengel en het zittend eindblaadje der bladeren.

Melilotus parviflora Desf. werd door den Heer de Brujn in 1880 bij den Haag verzameld en aan het Herbarium der Vereeniging medegedeeld, terwijl eene afbeelding werd geplaatst in de *Flora Batava* XVIII pl. 1422. 't Is een Zuid-Europeesche plant, ook hier en daar in Duitschland en Noordelijk Frankrijk als ingevoerd waargenomen, en thans in ons land ten tweeden male, door Mej. Ogterop, bij de Meelfabriek te Middelburg. Zij heeft ijle trossen, langer dan de bladen met in een kort puntje eindigende spil, zeer kleine gele bloemen, vleugels en kiel beide iets kleiner dan de vlag, het peultje holvormig, gepunt, netvormig gerimpeld. De plant heeft een zeer sterken reuk.

Cicer arietinum L., door den Heer Garjeanne te Amersfoort langs de Eem verzameld, is een Levantische

plant, gekweekt met witte, verwilderd voorkomende met blauwachtige bloemen, aldus in Frankrijk, Duitschland, tot in Zweden toe. Zij behoort tot de Ervoideeën, en onderscheidt zich van *Vicia* en *Ervum* door om den anderen naar den top verbreedde helmraden, en kalen stijltop. De peul is tweekleppig tweezadig, en de okselstandige spil draagt slechts ééne bloem. De bladen dezer soort zijn oneven gevind, 6—8 jukkelig met afwisselende blaadjes, deze ovaal of langwerpig gezaagd; de stengel is opgericht klierig behaard, de plant 1-jarig.

Potentilla inclinata Vill. var. *virescens* Boiss. Van deze werd eene nieuwe groeiplaats ontdekt door de Heeren Goethart en Vuycck, nl. te Nederweert (Limburg) langs den weg. Exemplaren, door laatstgenoemden uit zaad der vroegere exemplaren van Amersfoort geteeld, toonen duidelijk de groeiwijs, waaromtrent in de verzamelde voorwerpen nog onzekerheid bestond. De plant bloeit uit de opstaande hoofdas en opstijgende zijassen.

Potentilla recta L. Ook de exemplaren van deze, voor twee jaar uit Maastricht ingezonden, lieten toen eenigen twijfel over, die nu zoowel door nieuwe exemplaren van de standplaats, door den Heer de Haas ingezonden, als door den Heer Vuycck gekweekte exemplaren is opgeheven.

Aan te teekenen valt, dat de zaden duidelijk, maar niet breed gevleugeld zijn.

Potentilla supina L., een aankomeling langs onze rivieren, was in het Herbarium door exemplaren van den Ooischen waard, van den Leksmond bij Vianen, van eene zandplaat in de Waal en van Werkendam vertegenwoordigd, zoodat het exemplaar door den Heer Bondam in 1850, aan den IJseloever bij Kampen verzameld, en thans aan het Herbarium der Vereeniging geschonken, eene zeer gewenschte aanvulling is.

Calendrinia compressa Schrad., vroeger door den Heer Garjeanne op veenachtigen grond bij Nijkerk gevonden, thans van opgebaggerden grond uit de Eem verzameld en ingezonden, is eene plant afkomstig uit Chili. Wel-

licht is zij hier met kunstmest gekomen. Van voorkomen elders in Europa heb ik niets aangeteekend gevonden.

Het geslacht *Calendrinia Kunth*. (*Nova gen. Americ.* VI. p. 77. *De C. Prodr.* III. p. 358) behoorende tot de *Portulacaceën*, is zeer na verwant aan *Talinum Adans.* met welker kenmerken bij latere schrijvers zelfs eenige verwarring schijnt te bestaan. In afwijking van de oorspronkelijke beschrijving, en ook van de exemplaren van onze plant, geven *Benth* en *Hooker*, *Engler* en *Prantl*, benevens *Bailon* 5 meeldraden op (zie verder eene aantekening van *Dr. J. G. Boerlage*, d.d. Sept 1895, welke hierbij wordt overgelegd als 1e Bijlage tot deze Vergadering).

De oorspronkelijke beschrijving volgende, hebben wij in 't kort voor:

Calendrinia Kunth.

Kelk blijvend 2-deelig met eironde slippen.

Bloembladen 3—5, gelijk, vrij of aan den voet een weinig vergroeid, onderstandig of op den voet van den kelk ingeplant.

Meeldraden 4—15 onderstandig of aan den voet der bloemkroon aangehecht, vaak met de bloembladen afwisselend.

Stijl zeer kort met driedeeligen top, en tot een knots-knopvormigen stempel vereenigde slippen.

Zaaddoos langwerpig elliptisch 1-hokkig 3-kleppig veelzadig.

Zaden met een draadvormige streng aan de middelstandige zaadlijst verbonden.

Kale vleezige planten met geheel gave, wortelstandige of afwisselende bladen, bloemstelen 1-bloemig okselstandig of tegenover het blad,

en voor de soort: *Calendrinia compressa Schrad.* Litt. 1827.

Stengel opgericht enkelvoudig of vertakt, bladen lijnvormig stomp gewimperd, naar de bloeiende trosvormige takeinden kleiner wordend; kelk plat samengedrukt, kelkbladen 3-hoekig hartvormig, bloemkroon klein rood, meeldraden 3—4, zaaddoos 3—4 kleppig.

Anthemis austriaca Jacq. en

Anthemis Triumfetti All.

De Candolle vereenigt de tweede met de eerste als varieteit, terwijl Reichenbach (XVI pl. 119, 11) haar als een vorm met witten straal van *Anthemis tinctoria L.* beschouwt. Alle drie hebben, in tegenstelling met de stomp vierhoekige achenien van *A. arvenis L.* en *A. ruthenica MB.* deze deelen tweesnedig samengedrukt, dus meer ruitvormig in doorsnede, terwijl de bloembodem minder hoog wordt.

Reeds Koch, *Synopsis*, heeft opgemerkt, dat wel *Anthemis austriaca Jacq.*, maar niet *Anthemis Triumfetti All.* eenjarig is; „certe perennis nec annua” zegt hij van deze. Bovendien heeft laatstgenoemde iets meer samengestelde bladen, de pinnulae worden als min of meer gezaagd, die van *A. austriaca* als geheel gaaf beschreven. Een meer absoluut verschil geeft de vorm der kafjes van den bloembodem, die bij *A. Triumfetti* lancetvormig, bij *A. austriaca* langwerpig zijn, en de acheniën, welke bij eerstgenoemde aan weerskanten 5-, bij laatstgenoemde duidelijk 3-streepig zijn.

Anthemis austriaca Jacq. werd, gelijk medegedeeld, door mij bij Overveen gevonden, *A. Triumfetti All.* door den Heer Kok Ankersmit aan het Pothoofd verzameld, en, tot nadere studie der soort, van daar in zijn tuin te Apeldoorn overgebracht en aangekweekt.

Artemisia Tournefortiana Rchb. Deze Levantische plant, bij den Heer Dros te Bennekom uit kippenvoer opgeslagen en verder uit zaad vermenigvuldigd, is ook te Dresden waargenomen; voorwerpen van de Brühlsche Terrasse, aldaar in 1879 verzameld, bevinden zich in 's Rijks Herbarium. Van onze inlandsche *Artemisia*'s staat zij het naast bij *A. vulgaris L.*; doch zij is éénjarig en geheel kaal, ook het omwindsel, dat bij *A. vulgaris L.* spinnewebachtig viltig is. De bladspil is getand.

Telekia speciosa Baumg. Deze tuinplant, uit Hongarije en Taurië afkomstig, komt ook in Duitschland nu en dan verwilderd voor. Het omwindsel is dakpanachtig, de

bloembodem met strooschubben bezet, de randbloemen lint- de schijfbloemen trechterbuisvormig, de helmknoppen met aanhangsel, de vrucht bijna rolrond, gestreept, het vruchtpluis kort kroonvormig gekarteld.

De soort heeft beneden groote gesteelde hartvormige dubbel gezaagde bladen, hoogerop zittende, hartvormige of afgeronde; voorts groote gele bloemen.

Taraxacum officinale *Wigg.* var. *taraxacoides* *Koch.* De varieteit *lividum* hebben wij in het Herbarium van verschillende plaatsen. De tegenwoordige, door *Mej. Ogterop* bij de meelfabriek te Middelburg en door de Heeren *Vuyck* enz. op het groene strand op Terschelling gevonden, komt met deze overeen ten aanzien van de eivormige aangespitste buitenste involucraalblaadjes, maar verschilt door de binnenste involucraalblaadjes, welke hier aan den top eeltachtig verdikt en bovendien tweelobbig uitgerand zijn. Volgens *Garcke*, die haar onder den naam var. *laevigatum* *DC.* aanvoert, komt zij in Duitschland vooral in bergstreken voor.

Centaurea Jacea *L.* var. *decipiens* *Thuill.* *Grenier* en *Godron* plaatsen deze varieteit bij *C. nigrescens* *Willd.*, eene tusschen *C. Jacea* *L.* en *C. nigra* *L.* staande soort.

De door den heer *Lako* aan het Overijselsche kanaal bij Raalte verzamelde exemplaren vertoonen afwijkingen van *C. Jacea* *L.*, die door den verzamelaar zijn aangeteekend. Het is mij ochter doelmatig voorgekomen om een bepaald oordeel op te schorten tot eene algeheele revisie van de exemplaren van *C. Jacea* *L.*, en *C. nigra* *L.*, in ons Herbarium aanwezig, waarbij dan alle afwijkende en tusschenvormen tegelijkertijd kunnen worden vergeleken. Inmiddels zij de aandacht der leden op deze vormen van het geslacht *Centaurea* gevestigd.

Solanum rostratum *Duval.* Deze oorspronkelijk Amerikaansche, en vandaar naar Rusland overgebrachte en ook hier en daar in Duitschland verwilderde plant, thans op *Villa Erica* te Bennekom uit kippenvoer opgeslagen en

tot een lastig onkruid vermenigvuldigd, behoort tot de afdeeling *Androcera* van het geslacht, met in den dicht gesloten en sterk doornigen kelk ingesloten bes, teruggebogen meeldraden en (vooral) stijl, naar den top versmalde lijnlancetvormige, ongelijke helmknoppen, waarvan de onderste veel langer en breeder en met krommen snavel, 1 tot 3 maal vinspletige bladen, eenjarigen beneden vaak houtigen stengel, en bezetting met rechte stekels.

De soort heeft onregelmatig of afgebroken dubbel- of enkel vinspletige bladen, een 1 tot 2 voet hoogen stengel, is grijs of geelachtig met dichte, stervormige beharing, bezit bijna regelmatige gele bloemen van $2\frac{1}{2}$ c.M. in middellijn, met korte breed eivormige bloemkroonlobben.

Zij behoort volgens Bulletin no. 26 van de *Iowa Agricultural College Experiment Station*, tot de stekelige onkruiden, aan welke in dezen Staat, waar zij zich sterk verspreidt, soms verkeerdelijk de naam Russische distel wordt gegeven; de echte Russische distel is *Salsola Kali L.* var. *Tragus*, waaraan het Bulletin in de eerste plaats gewijd is, en over welke plant wij reeds bij eene vorige gelegenheid hebben gehandeld.

Mimulus luteus L. Volgens de aantekeningen van Dr. L. Posthumus houdt deze oorspronkelijk Noord-Amerikaansche plant reeds meerdere jaren stand aan den binnenkant van den havenmuur aan de nieuwe haven te Dordrecht. Ook in Duitschland is dit op meerdere plaatsen, vooral aan beeken rivieroevers in bergstreken, het geval, van Silezië en Beieren tot Westphalen en de Rijnstreken toe.

Het geslacht onderscheidt zich door een kantigen kelk, 2-lip pige bloemkroon met aan den voet 2-bultige onderlip, tweemachtige meeldraden, een draadvormigen stijl met twee plaatvormige stempels en een lijnvormige of langwerpige hokverbrekend 2-kleppige zaaddoos met zelden nog eens gedeelde kleppen.

De soort heeft een opstijgenden vierkanten, op de kanten kortharigen stengel, overstaande rondachtige, langwerpige eivormige of bijna hartvormige bladen, waarvan de hoogste

zittend, soms vergroeid stengelomvattend, alle gewoonlijk spits getand; 1—6 eidelings trosvormende bloemen met bloemkroon ruim tweemaal grooter dan de kelk, open keel en van goudgele kleur. De plant is meerjarig.

Het is de *M. luteus* *L.* in engeren zin, die thans bij *M. luteus* in ruimere opvatting als ondersoort *M. perluteus* *Voss.* wordt aangeduid.

Lysimachia punctata *L.* Deze gelijkt in houding op *L. vulgaris* *L.*, maar onderscheidt zich dadelijk daarvan door de klierig gewimperde bloemkroonslippen. Zij behoort in Zuid- en Oost-Europa en in Klein-Azië te huis. In Duitschland komt zij hier en daar verwilderd voor, op moerassige plaatsen, in boschjes; ook in Engeland en België is zij verwilderd waargenomen. De groeiplaats, in het Bulterveen nabij Venlo door den Heer Rieter sluit zich hierbij gereedelijk aan. In het Herbarium bezitten wij de plant verwilderd van Apeldoorn.

Euphorbia virgata *W* en *K.* De voorwerpen, door den Heer Kok Ankersmit te Deventer bij de Sport-tent verzameld, werden door hem reeds op de vorige vergadering ter tafel gebracht. De soort behoort te huis in Zuid- en Oost-Europa, en komt ook in Duitschland hier en daar, als ingevoerde plant, voor. Onder onze inlandsche staat zij het naast bij *E. Esula* *L.* Zij is echter veel forscher. De klieren op de involucra hebben iets langer horens, die aan den top een weinig verbreed en getand zijn. Een duidelijker verschil levert, naast de geheele houding, de vorm der bladen, die hunne grootste breedte onder het midden hebben, terwijl zij bij *E. Esula* omgekeerd naar den voet langzaam versmald voorkomen.

Chenopodium opulifolium *Schrader.* Het exemplaar van *Ch. album*? door den Heer Lako bij de meelfabriek te Middelburg verzameld, en overeenkomstig met degene, die Dr. v. d. Sande Lacoste in 1884 als *Ch. opulifolium*? mededeelde komen aan laatstgenoemde zeer nabij, maar hebben toch minder grijsblauwe en minder stompe bladen dan in de beschrijving en verschillende uitheemsche exemplaren van Ned. Kruidk. Archief. 3e Serie. I. 2e Stuk. 12

deze soort, zoodat naar haar in ons vaderland nog te zoeken blijft.

Orchis picta Lois. Grenier en Godron onderscheiden *Orchis picta* Lois. en *Orchis Champagneuxii* Barnéaud als afzonderlijke soorten naast *Orchis Morio* L., waardoor zij zich o. a. onderscheiden door een lange spoor, en *O. Champagneuxii*, die slechts op eene enkele plaats in Zuid-Frankrijk gevonden is, bovendien door het langgesteeld zijn der jonge knol. Reichenbach fil. beschouwt beide als synoniem en voegt ze als var. *picta* bij *O. Morio*, terwijl Boissier (*Voyage botanique dans le midi de l'Espagne* II p. 594) ze vermeldt onder den naam van *O. Morio* var. *longicalcarata*.

Reichenbach vindt het verschil in de ijler aar en tweemaal kleiner bloemen dan in den hoofdvorm. Dit kleiner zijn der bloemen, dat ook in ons exemplaar van Valkenburg bij Leiden voorkomt, schijnt, naar exemplaren uit Zuid-Frankrijk, niet standvastig te zijn. Ons exemplaar van Valkenburg komt echter geheel overeen met *O. picta* Lois, van de zeezijde bij Toulon, in Billot, cent. II. no. 48. De bloem is ongeveer tweemaal kleiner dan van *O. Morio* L., wit met purperen vlekken met toegenepen onderlip en lange spoor.

Volgens Grenier en Godron wordt *O. Morio* L. in het kustgebied der Middellandsche Zee door *O. picta* Lois vervangen. Daargelaten of zij als enkele variëteit beschouwd moet worden, is het voorkomen hier te lande, al is het voorloopig in een enkel exemplaar, merkwaardig genoeg om er de aandacht op te vestigen.

Bromus unioloides H. B. Kunth. Dit siergras, in Noord- en Zuid-Amerika inheemsch en ook voorkomende aan de Kaap de goede Hoop, komt hier en daar in Duitschland verwilderd voor, en is thans door den Heer Lako bij de meelfabriek te Middelburg en door den Heer Vuyck te Schiedam aangetroffen. Een exemplaar, tusschen andere, gekweekte siergrassen, op Endegeest opgeslagen, heb ik tot vergelijking bijgevoegd.

Van onze inlandsche soorten heeft deze *Bromus* het één-jarig zijn en het bezit van onbehaarde of bijna onbehaarde bladscheeden gemeen met *B. grossus* DC. en *B. secalinus* L., waarvan zij zich echter dadelijk onderscheidt door de samengedrukt gekielde bloempakjes, en nader door de verhouding der kroonkafjes, die bij de beide laatstgenoemde ongeveer even groot zijn, terwijl bij *B. unioloides* het buitenste kroonkafje $1\frac{1}{2}$ maal zoolang is als het binnenste. De geheele plant wordt ongeveer $\frac{2}{3}$ M. hoog, heeft smalle lijnvormige bladen en een eenigszins overhangende pluim met bij twee of drie bijeengeplaatste takken. De bloempakjes zijn 6—10 bloemig, langwerpig lancetvormig en een paar cM. groot; even als de pluimtakken eenigszins ruw, het buitenste kroonkafje is onder den uitgeranden of tweespletigen top kort genaald.

Eragrostis abyssinica Link., een 1-jarig siergras, door den Heer Vuyck aan den Haagschen straatweg bij Wassenaar gevonden, en waarvan eveneens een exemplaar tot vergelijking op gelijke wijze als het vorige van den tuin op Endegeest afkomstig, heeft een eenigszins samengetrokken pluim met lange fijne bochtige takken, de onderste in kransen, de hogere gepaard of alleenstaande, met kleine 6 (4—8)-bloemige bloempakjes, evenals de geheele plant onbehaard, en waarin de bloempjes eenigszins van elkander verwijderd staan en afzonderlijk afvallen.

Het bovenste kroonkafje is 2-kielig en gaaf, waarin een voornaam onderscheid bestaat tusschen *Eragrostis* en het naverwante geslacht *Poa*, alwaar dit kafje 2-kielig en 2-spletig is.

Ook dit gras wordt vrij hoog ($\frac{1}{3}$ tot 1 M.)